

czikkek, gazdasági eszközök, hajlitott áruk, kosarak, sétatok és pálczák, valamint egyéb finomabb faárúk.

A vorarlbergi gazdasági egyesület egy parasztházat (havasi kunyhót) állított ki teljes felszereléssel, és az épület tervrajzaival; ezt csupán azért említem meg, mert a ház belsejében kiállított tárgyak között egy fagyűjtemény is volt látható, mely a vorarlbergi összes fanemeket tartalmazta.

* * *

Ezek lennének a bécsi általános gazdasági és erdészeti kiállításnak erdészeti szempontból vett fontosabb mozzanatai, melyekből t. olvasóink is meggyőződést szerezhetnek arról, hogy a kitűzött cél sikerült elérnünk, mert a magyar erdészeti csoport érdekes és szakszerűen rendezett tárgyai olyan elismerésben részesültek, a milyent remélni alig mertünk volna. Soraimat azzal a kívánsággal fejezem be, hogy a Mindenható mindazon reményeket teljesülni engedje, melyeket az egyes közreműködők a kiállításához fűztek.

A futóhomok beerdősítéséről.

Irtá: Máhr Károly, urad. erdész.

Ámbár sokat irtak már eddig is e tárgyban, és a legkülönbözőbb kísérleteket hajtották végre a nagy kiterjedésű futóhomok területeknek, valamint az olyan homokterületeknek beerdősítése céljából, melyeknek termőereje a nap és a szelek együttes és évek során át tartó behatása következtében majdnem semmivé lett, mégis, talán lesznek szakértársaim között sokan, kiket az általam megkísérelt s az alábbiakban leírt sikeres módszer érdekelni fog. Annyival

inkább ajánlhatom pedig — úgy gondolom — eljárásomat, mert segítségével még a múlt év nyarán is, a melynek tartós hőségére s hallatlan szárazságára még mindenki élénken emlékezhetik, szép eredményt értem el.

Daczára ugyanis a hónapok hosszán át tartó, perzselő hőségnek, a harmat és egyéb légköri csapadékok hiányának, az alább leirtak szerint fogatosított ákác és bálványfa ültetésem váratlanul jól sikerültek, úgy hogy a kis csemetéknek csak alig 5%-a száradt el.

A kérdéses futóhomok-terület 150 kat. hold kiterjedéssel bir, a t a t a i uradalomhoz tartozik, Komárom vármegyében S z o m o r község határában fekszik. Régi idők óta legelőül használtatott; az első kísérlet nyárdugványokkal való befásítására azonban már mintegy 40—50 évvel ezelőtt tétetett meg. A kedvezőbb helyekre ugyan erdei fenyőt (*pinus sylvestris*) ültettek, az ily helyek kiterjedése azonban együttvéve is oly csekély, hogy említésre alig méltó.

Az imént említett nyárfa ültetményt legfeljebb 0.3 zárlatunak lehetne mondani, növekvése eddig annyira visszamaradt, hogy a holdankinti átlagos fakészlet csak mintegy 10 m^3 -re tehető.

Főtörekvésem lévén a birkalegelőképen használt terület végromlásának megakadályozása, a talaj teljes kimerülésének az által véltem elejét vehetni, ha az erdőterülettel egybefoglalom, mivel a csekély gyeptakaró remélhetővé tette, hogy a mozgékony homok sivóságát lassanként elvesziti.

Egyidejüleg kezdetét vették az erdőítési munkálatok is a szokott módon; a szórványosan álló nyárfa törzseket tuskóra vágattam s a felujításra szánt területet felszántattam. Következő évben pedig az ákáczmagot egymástól mintegy 120 *cm*-nyire futó sorokba, lehető sűrűen és pedig

burgonya közé vettetem el s természetesen a burgonyával együttesen az ákáczt is kapáltattam.

Már ez a mód célhoz vezetőnek látszott, mert az akác az első évben meglehetősen jól diszlett, bár itt-ott homok-befuvásokat is észleltem. Utánna való évben az ákác sorokat kétszer megkapáltuk, szomoruan kellett mégis tapasztalnom, hogy a csemeték betegeskedni kezdenek és épen semmi növekvést sem mutatnak. Kezdetben nem voltam képes magyarázatát adni ezen jelenségnek, mig nem azt kellett látnom, hogy a sorok nagyon megritkultak. A fonnyadó csemeték vizsgálása közben akadtam rá a romlás okozóira, a nagy számban jelenlévő pajodokra (*melolontha vulgaris*), melyek a csemeték gyökereiben oly pusztítást vittek végbe, hogy azoknak vagy feltétlenül elszáradniok vagy legalább elcsenevészniök kellett.

Az erdősítés a leggondosabb ápolás daczára sem indult erőteljesebb fejlődésnek; ez azonban, tekintettel a pajodok káros fellépésére, nem térített el azon hittől, hogy ily erdősítési móddal is sikerre lehet jutni.

Egyes, nagyobb kiterjedésű kopár részleteken a közönséges ültetés-móddal foganatosított ákáczosaim szintén igen gyenge eredményt értek el; a csemeték, a helyett hogy növésnek eredtek volna, ugyszólván tengődtek, de sőt egyik a másik után — mind kiveszett. A töre vágott nyárfák tuskósarjai hasonlóképen sok kivánni valót hagytak hátra, a mennyiben legnagyobb részük a második-harmadik évben satnyulni kezdett s elvégre teljesen elaszott.

Ilyen kétséges helyzetben voltam az 1889. évben, midőn azután egy új eljárást kíséreltem meg, a mely költséges volta mellett egyszersmind sikeresnek is ígérkezett.

A mondott év őszen ugyanis 9·6 kat. holdnyi területen 1·5 *m* csemete- és 1·8 *m*. sortáv mellett, 60 *cm* átmérőjű

és ugyanoly mély ültető-lyukakat ásattam, oly czélből, hogy a lyukak mellé hányt homokot a tél fagya teljesen átjárhassa. Természetesen tavasszal, mire a csemeték ültetéséhez foghattam, sok lyuk ismét megtelt homokkal, de a legnagyobb rész teljesen ép maradt.

Az 1890. év elején foganatosított ültetéshez jó talajon nevelt erőteljes ákác- és bálványfa csemetét választottam, s a csemeték mindegyikét körülbelül 40—50 *cm*-nyire viszszaemetszván a legnagyobb vigyázattal ültettem el.

Az ültetés meglepően sikerült. Daczára annak, hogy egész nyáron át oly rendkívüli hőség és oly tartós szárazság uralkodott, a csemetéknek alig 5%-a s az is csak a késő ősztől kezdve száradt el. Egy *m* hosszú hajtásokat nem volt ritkaság látni s e mellett az ültetvény olyannyira üde és vidor külsővel birt, milyent hasonló talajon eddig sohasem láttam.

Vajjon az ültető-lyukak nagysága vagy talán előkészítésük módja idézte-e elő az ültetvény életrevaló megfogamzását s fejlődését; erre vonatkozólag még nem adhatok biztos magyarázatot. A kérdés megoldhatása érdekében a fentebb ismertetett módszer alkalmazásával egyidejűleg múlt ősszel hasonló ültetvényt telepítettem tehát, azzal a különbséggel azonban, hogy az ismert nagyságu lyukakba a csemetéket rögtön beleültettem; — most majd kitudódik, vajjon egyedül a homok átfagyása vagy ez, a lyukak nagy méreteivel együttesen volt-e lényegesebb befolyással az ültetvény fejlődésére?

Az imént ismertetett erdősítési mód költségei, bele nem számítva a felhasznált csemeték értékét, a következők voltak:

15500 lyuk elkészítése á 1 kr.	155	frt —	kr.
a csemeték kiemelése és szállítása	17	„	75 „
a homokkal megtelt lyukak kitisztítása. . .	8	„	50 „
az ültetés költsége	75	„	68 „

Összesen: 256 frt 93 kr.

vagyis holdankint: 26 frt 76 kr. Ehhez járult még holdankint 3 frtnyi jutalomdíj, a mi az erdősítésnek ilyen kedvezőtlen viszonyok között is sikeres vezetéseért az illető személyzet között kiosztatott; így tehát a holdankinti összes költség tulajdonképen 29 frt 76 kr-ra rugott.

Drága ugyan, de egyszersmind előnyös ez az erdősítési mód, s az a körülmény szól leginkább mellette, hogy az alkalmazása útján elérhető siker egészen kielégítő.

Említettem fentebb, milyen balul ütött ki a nyárfáknak egyszerüen tuskóra vágása, miután a sarjak túlnyomó része elcsenevészett; de ennek is elejét vettem később az által, hogy a nyárfát nem vágattam, mint a multkor, egyszerüen tuskóra, hanem gyökével együtt kidöntettem.

Ilyen formán történt ez már az 1889. év őszen, midőn a kijelölt vágásterületen álló nyárfákat annak kikötése mellett árvereztem el, miszerint a vevők kötelesek lesznek a megvásárolt törzseket gyökükkel együtt kiortani, anélkül azonban, hogy az ortás folytán keletkezett gödröt betemetnék.

Meglepően sikerült ez a módszer is. Nemcsak az ortás folytán keletkezett gödrökből tört elő a számos erőteljes sarj, de a gödrök körül 5—6 ölnyi, sőt nagyobb távolságban is szebbnél szebb gyökér sarjak mutatkoztak, úgy, hogy egy-egy ilyen 5—6 ölnyi sugaru körben egész kis erdő keletkezett. A sarjak némelyike 1.5—1.8 m. magasságot ért el, mi legalább is szokatlan eredmény.

Ezen vágásmódnak az előbb ismertetett erdősítési módal kapcsolatos alkalmazása mellett, úgy hiszem, legkiterjedtebb homokterületeimen is el fogom érni törekvésem azon célját, hogy a futóhomokot megkössöm; s ha majd elveszített erejét is visszaszerzi a végelpusztulásnak indult talaj a beárnyalás és lombhullás folytán: újból termékenynyé lesz az egész terület.

Egyesületi közlemények.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1891. évi márczius 23-án tartott választmányi ülésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Gróf Tisza Lajos elnök ő exja; Bedő Albert első alelnök, báró Bánffy Dezső másodalelnök; Belházy Emil, Bothó Imre. Eleőd Jósa, Garlathy Kálmán, Ghyczy Emil, Havas József, Luczenbacher Pál, Tomcsányi Gyula, Rutska Tivadar választmányi tagok; Földi János, Kincses József, Lavotta Albert, Muzsna Gyéza és Ocsárd Károly alapító tagok; Hantos János pénztárnok és Horváth Sándor titkár.

Elnök ő exja az ülést megnyitván, tudomására hozza a választmánynak, hogy a mostani ülést főleg azért tartotta szükségesnek még az ünnepek előtt összehívni, hogy az egyesület képviselőtének alkalma legyen idejében foglalkozni azon fontos törvényjavaslattal, mely a közigazgatás és önkormányzat rendezéséről közelebbről a törvényhozás elé terjesztetett s mely tudvalevőleg az erdészetet is közelebből érdekli.

A javaslat jelenleg a képviselőház közigazgatási bizottságánál van, mely annak általános tárgyalását már be is fejezte, szükséges tehát, hogy az egyesület, a mennyiben annak az erdészetre vonatkozó intézkedéseivel kapcsolatban észrevételei merülnének fel, ezeknek még a részletes tárgyalás megkezdése előtt kifejezést